

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Ethica Symbolica E Fabularum Umbris In Veritatis Lucem
Varia Ervditione Noviter evoluta**

Pexenfelder, Michael

Monachii, 1675

3. Providentia Dei in temperandis sortibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68709](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68709)

curarum naturas congruè movens, & inter se connectens causas secundas. Igitur mortalibus aliquid fortuito contingit, quia ignorant divinæ providentiæ consilia ac scopum, & in caelestibus arcanis, consultissimum concursum, vel impedimenta causarum aliarum. Deo, cuius sapientia omnia reguntur, & cuius oculis omnia patent, nihil est fortuitum aut inopinatum. Omnia autem definit aut permittit, atque in bonum finem dirigit; etiam si mala sint, & contra mentem, votumque causæ particularis. Scitissimè Hipponensis Antistes. Nihil, inquit, in ista totius creaturæ amplissima quadam, immensaque republica est, quod non de interiore atque intelligibili aula summi Imperatoris, aut jubeatur, aut permittatur lib. 3. de Trinit. c. 4. Vulgi igitur plebeja incititia, stultorumque error ac superstitio Deam Fortunam credit, quæ negotia humana regat. Qui rectè sapit & censet, non Fortunæ sed Deo sacrificat; neque cæcæ Deam, quæ nescit & non videt, cui det vel neget, sed omnia videntem divinam bonitatem, rebus gerendis advocat. Benè Ethnicus Poëta:

Nullum numen abest, si sit prudentia: sed nos

Te facimus, Fortuna, Deam, cæloque locamus. Juven. Sat. 10.

III. (d) Minatur Deus Israëlitis, execrandis Fortunæ cultoribus Isa. 65. Vos, qui dereliquistis Dominum, qui obliti estis nomen sanctum meum, qui ponitis Fortunam mensam, & libatis super eam; enumerabo vos in gladio, & omnes in cade corruetis. En mercedem horum adoratorum. Huc facit illud Salomonis in Prov. 16. Sortes mittuntur in sinum, seu urnam, sed à Domino temperantur. Sortes videntur fortitò & casu jaci, vel educi & cadere: attamen Deus occulta sua æquitate illas disponit, & temperat, ac cuique suum attribuit. Nihil enim in rebus humanis geritur sine nutu & dispensatione divina; ut ne sortes quidem, quæ cæcæ fortunæ attribui solent ab hominibus, & sine ratione putantur cadere, aliter eveniant, quam pro moderatione Dei. Unde dicitur psal. 30. In manibus tuis sortes meæ. Hoc est, quod ait Boëtius: In regno providentiæ nihil licet casui, nihil temeritati. Ulteriùs significat hîc Salomon, mortalium rerum eventus dubios & ancipites fixo, statoque regi ordine à provida Numinis mente, & pervigili oculo. Id maximè videre est in contingentibus liberis. Deus enim actus liberos, sanctosque Justorum, suâ gratiâ peculiari prævenit, & dirigit ad virtutem, ejusque præmia in cælo reportanda. Actus autem impiorum pravos moderatur, ne exorbitent, & in multorum damna grassentur, sed limitibus definitis constringantur. Dirigit deinde eos vel ad pœnitentiam, vel ad justam vindictam

(d) Providentia Dei in Sortibus.

vindictam sive in hac vita, sive in gehenna infligendam. Unde S. August. lib. 5. de Civ. c. 9. In Dei voluntate summa potestas est, qui creatorum spirituum voluntates bonas *adjuvat*, malas *judicat*, omnes *ordinat*.

IV. (e) Mira superstitio veterum Romanorum in colenda Fortuna fuit; quibus alia Fortuna *Bona*, alia *Mala*, alia *Equestris*, alia *Bona Spei*, alia *Obsequens*, quam Servius Tullius ex Serva natus, Rex Romanorum, ad se in cubiculum per fenestram delabi jactabat: alia *Fortis* alia *Redux* sive respiciens, alia *Viscata* &c. nominabatur. *Virilis* etiam & *mascula* dicebatur, sive quod viros assignaret puellis, sive quod virili habitu collocaretur, & masculino nomine honoraretur. Demost. lib. 4. c. 4. De hac Lactantius lib. 3. diu. instit. c. 29. Fortuna est accidentium rerum subitus atque inopinatus eventus: verum Philosophi ne aliquando non errent, in re stulta volunt esse sapientes, qui Fortunæ sexum mutant, eamque non Deam, sicut vulgus, sed Deum esse dicunt. Fortunæ aurea domestica effigies in Principum aulis usurpata fuit, quam morituri ad alios trans mittebant, teste Capitolino. Fortuna *Domestica* Severi Imp. ita filiis est relicta, ut alternis diebus in alterius cubiculo esset. Optimè fortunam expresserunt, qui eam vitream effinxerunt; quid enim eâ fragilius? Elegans recentioris Poëtæ epigramma est in effigiem Fortunæ, à Francisco Floro pictam:

Appellis ille, & æmulator Zeuxidis

Florus, superba nomen ingens Belgicæ,

Volubilem cum pingeret Fortis rotam,

Pinxit videntem, sed chiragricam Deam:

Videt sat, inquit, sed fatis dat nemini. Bahus: l. 2.

Idem aliud de eadem.

Non hæc inconstans, ut pictor imagine pingit,

Sed potius constans in levitate sua est.

Et alius.

Nulla mala est Fortuna, æqua omnibus, omnibus una

Spem dat pauperibus, divitibusque metum.

V. (f) Meritò Fortuna, hoc est, mortalium felicitas, ob inconstantiam suam volubili globo seu rotæ insistere fingitur. Verissimè Poëta:

O nulla longi temporis felicitas!

Nemo confidat nimium secundis.

Vidi cruentos carceri includi duces,

Et

(e) *Varia apud Romanos Fortuna nomina & munia.* (f) *Fortuna inconstantia.*